

MAANDBLAD VOOR ACCOUNTANCY EN BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

ONDER REDACTIE VAN: R. A. DIJKER, G. P. J. HOGEWEG, PROF. Dr A. B. A. VAN KETEL, PROF. TH. LIMPERG JR., A. NIERHOFF, M. PIMENTEL EN H. R. REDER.

Rubriek Redacteuren: Examen-Vraagstukken: Drs Abr. Mey en Drs J. Paardekooper — Literatuur: Drs S. Kleerekooper — Beslechte Geschillen: Prof. Mr Ch. Zevenbergen — Uit de Financieele Huishouding der Overheid: J. H. Textor — Uit het Buitenland: F. Haarbosch, Ch. Hageman, Drs A. Th. de Lange, Drs W. P. den Turk — Efficiëntie: R. W. Starreveld — Belastingvraagstukken: J. O. van Gruisen — Nieuws inzake Wetgeving, Resoluties en Beslissingen op het gebied der Belastingen: Mr Dr E. Tekenbroek — Repertorium van Tijdschrift-Literatuur: Drs M. Behrens, Drs G. L. Groeneveld, J. P. de Haan en Drs E. M. Prensela — Buiten de vaste rubrieken werden in de vorige jaargang bijdragen geplaatst van o.a. Drs P. J. H. J. Bos, Prof. Mr S. van Brakel, C. van der Burg, J. P. Croin, Mr P. J. Dam, Drs A. M. Groot, Prof. H. A. Kaag, Prof. Mr P. W. Kamphuisen, W. J. de Langen, Ir W. Maas Geesteranus, J. J. M. H. Nijst, Mr D. Simons, J. E. Spinosa Cattela, Dr J. G. Stridiron

SECRETARIS DER REDACTIE - Mr TH. LIMPERG
HEERENGRACHT 455, AMSTERDAM-C., TEL. 37814

UITGEVER: J. MUUSSES — PURMEREND
TELEFOON 77 — GIRO No. 15062

DE COPIE VAN INGEZONDEN BIJDAGEN WORDT NIET TERUGGE-
GEVEN. - NADruk IS GEORLOOFD. ZOO DE BRON WORDT GE-
NOEMD. - BOEKEN TER RECENSIE EN ALLE ANDERE STUKKEN
VOOR DE REDACTIE ZENDE MEN AAN DEN SECRETARIS. —

VERSCHEIJNT MAANDELIJKS, BEHALVE IN DE MAAND AUGUSTUS.
ABONNEMENT PER JAAR F 10.—. FRANCO PER POST F 10.24. BUITEN-
LAND F 10.60. — MEN ABONNEERT ZICH VOOR DEN GEHEELEN
JAARGANG —

INHOUD

De voorgestelde aanvulling der richtige heffing door V. S. Ohmstede	Blz.	53
Uit de financieele huishouding der Overheid XIV „De wijziging der comptabiliteitsvoorschriften” (slot), door J. H. Textor	..	57
Uit het buitenland „Engeland. De Accountancy in de laatste 50 jaar” door F. Haarbosch — „Articled clerks” door F. Haar- bosch	..	60
Boekbespreking „Neuzeitliche Gestaltung des Industriellen Rechnungs- wesens als Voraussetzung wirtschaftlicher Geschäftsfü- hrung, von Karl Beisel. Besproken door Mr A. Robles	..	62
Rijksaccountantsexamen. November 1937	..	63
Repertorium van tijdschrift-literatuur op het gebied van accountancy en bedrijfshuishoudkunde	..	65
Boeken-repertorium	..	67

Algemeen.

Wat het eerst onze aandacht trekt, is de vorm. Was vroeger beproefd de stof in een afzonderlijke wet te verwerken, thans is een wijziging van een bestaande wet, die kort genoemd wordt de wet op de richtige heffing en die wij nog korter als R.H. zullen betitelen, gekozen. Het verschil is te verklaren, doordien het oude ontwerp zich slechts tegen bepaalde, in het algemeen kleinere, N.V.'s richtte, hetgeen een omslachtige en pijnlijke omschrijving van de bedoelde N.V.'s noodig maakte. Dit onderscheid is niet meer terug te vinden: alle N.V.'s vallen in de nieuwe regeling, maar alleen als hare gedragingen, getoetst aan te verkrijgen belastingbesparing, dit noodzakelijk doen schijnen. Wie het niet te bont maakt in dit opzicht, blijft ongemoeid; wie de grens overschrijdt, zij moge een groote of een kleine N.V. zijn, kan onder de toepassing der nieuwe bepalingen vallen, die in hoofdzaak bestaan uit een aanvulling van art. 1 der Wet R.H. door toevoeging van twee nieuwe leden.

Gemakshalve laten wij voor den lezer de bestaande tekst van art. 1 voorafgaan. Deze luidt:

„Voor de heffing van de personeele belasting, de in-
„komstenbelasting, de gemeentefondsbelasting, de ver-
„mogensbelasting, de verdedigingsbelasting I en de be-
„lasting van de doode hand wordt geen rekening gehou-
„den met rechtshandelingen, waarvan op grond dat zij
„geen wezenlijke verandering van feitelijke verhoudin-
„gen hebben ten doel gehad of op grond van andere be-
„paalde feiten en omstandigheden moet worden aange-
„nomen, dat zij zouden achterwege gebleven zijn, indien
„daarmede niet de heffing van een dier belastingen, in-
„geval zij reeds toepassing heeft gevonden of voor toe-
„passing in aanmerking zou komen, voor het vervolg ge-
„heel of ten deele zou worden onmogelijk gemaakt.”

Deze bestaande bepaling zal nu worden aangevuld met het navolgende:

„Mede wordt voor de heffing van de inkomstenbelas-
„ting, de gemeentefondsbelasting, de vermogensbelasting
„en de verdedigingsbelasting I geen rekening gehouden

DE VOORGESTELDE AANVULLING DER RICHTIGE HEFFING

Het heeft lang geduurd, alvorens het indertijd gestrande wetsontwerp, dat de winst-reserveering door besloten vennootschappen en de daaruit voortspuitende belastingbesparing wilde corrigeren, door een voorstel van gelijksoortige strekking is vervangen. Thans is dit geschied en wij hebben het op 29 Maart 1938 ingediende ontwerp tot aanvulling van de wet van 29 April 1925 (Stbl. no. 171), tot bevordering van de richtige heffing der directe belastingen, voor ons liggen. Hoewel de drukinkt nauwelijks droog is, blijkt reeds van een bijzondere belangstelling in de nieuwe regeling en dit doet ons dadelijk eenige beschouwingen over het pasgeboren ontwerp ten beste geven.

„met het bestaan eener naamlooze vennootschap welke „gedragslijn eene aanmerkelijke belastingbesparing voor „hare aandeelhouders en andere deelgerechtigden in hare „winst medebrenge. Het enkel voor aanwijsbare bedrijfs- „doeleinden reserveeren van bedragen uit de winst kan „geen aanleiding tot toepassing van deze bepaling geven.

„Voor de toepassing van het vorige lid worden met „naamlooze vennootschappen gelijkgesteld andere ven- „nootschappen waarvan het kapitaal geheel of ten deele „in aandelen verdeeld is, alsmede vereenigingen met „welker kapitaal dit het geval is.”

Zooals men ziet zijn de personeele en de doode hand-belasting in de nieuwe leden niet vermeld, hetgeen begrijpelijk is door het doel der wijziging, dat alleen op ingehouden winst door N.V.'s is gericht, en dat mede verklaart, waarom in het eerste lid in het algemeen van rechtshandelingen wordt gesproken, terwijl de aanvulling slechts den N.V.-vorm en wat daarmee gelijk staat bestrijkt.

Ten opzichte van de formaliteiten (machtiging van den Minister van Financiën, kennisgevingen, mogelijke procedure voor het Gerechtshof te 's-Gravenhage en opleggen der aanslagen), is voor de verschillende leden van art. 1 geen onderscheid gemaakt. Hiervoor vinden wij niets nieuws, dat den lezer kan interesseeren en wij behoeven aan die formaliteiten dan ook geen afzonderlijke aandacht te schenken. Slechts het materiële deel willen wij nader bekijken, daarbij rekening houdende met de Memorie van Toelichting op het wetsontwerp.

Bedoeling der wijziging.

Deze is: paal en perk te stellen aan de bekende belastingbesparing, voortkomende uit het onbelast blijven van winsten, die door een N.V. niet tot uitdeeling aan hare deelgerechtigden worden gebracht, welke besparing in voorkomende gevallen buitengewone afmetingen kan aannemen. Men vergelijkte daartoe twee bedrijven, het eene onder firma, het andere in een N.V. uitgeoefend, waarvan het eerste voor 100 % der nettowinst in de I.B. en de gemeentefondsbelasting valt en voor het daarin aanwezige kapitaal voor 100 % in de V.B. en de Verdedigingsbelasting I, naast het laatste, dat den aandeelhouder of winstgerechtigde alleen naar salaris en uitdeeling uit de N.V. als inkomen doet belasten en de aandelen voor vermogen dikwijls voor een veel kleiner bedrag dan het evenredige deel van het netto-vermogen der N.V. laat medetellen op grond van overwegingen van incurantheid, geringe of wisselvallige rentabiliteit, enz. De verschillen zijn in vele gevallen inderdaad verbluffend en deden met verwondering de vraag herhalen, hoelang de fiseale voorsprong, de geldelijke bevoorrechtiging, voor hen, die hun bedrijf binnen den koesterenden muur van een N.V. hadden gesteld, nog zou worden bestendig.

Radicale wijziging ware mogelijk geweest door vervanging van de dividend- en tantiëmebelasting, die alleen de uitdeelingen treft, door een winstbelasting, zooals die in bijna alle cultuurstaten wordt geheven. In ons land heeft men deze nog niet willen invoeren en ook nu nog tellen de bezwaren van den handel bij de Regeering remmend genoeg. Intusschen bevat de M. v. T. de verkapte waarschuwing, om de winstbelasting niet als eenige oplossing voor de bestaande moeilijkheden te doen overblijven en daarmede is deze algeheele wijziging van stelsel voorloopig weder van de baan.

Zou bij de onderhavige wijziging nu een partiële winstbelasting ontstaan voor de gevallen, waarin men te zwaar wil reserveeren en te weinig uitkeert? Het antwoord moet ontkennend zijn; niet de N.V. wordt n.l. voor de gereserveerde

winst aangeslagen, maar de aandeelhouders in de I.B., ieder voor zijn portie, als ware er een firma.

Wie onder de nieuwe R.H. vallen.

Dit zijn de aandeelhouders eener N.V. — waaronder wij verder begrijpen de andere deelgerechtigden in de winst, zooals de houders van winstbewijzen —, indien de gedragslijn der N.V. voor hen een aanmerkelijke belastingbesparing oplevert. Daar sprake is van een gedragslijn, ligt hierin eenige aanwijzing, althans een mogelijkheid, om één bepaald jaar van groote reserveering niet direct tot R.H. te doen nopen. Wij denken hierbij speciaal aan het eerste jaar eener N.V., dat den inspecteur een afwachtende houding kan doen aannemen, indien de verhoudingen niet al te grijs zijn. Vooral zal daartoe reden zijn, wanneer de N.V. zich na bespreking bereid verklaart in de toekomst een redelijk deel van hare winst voor dividend te bestemmen. Want in dit geval zal de inspecteur moeten aannemen, dat de gedragslijn door één jaar nog niet als geprononceerd anti-fiscaal is te bestempelen. Had de wetgever het anders bedoeld, zoo zou niet van een gedragslijn, maar van gedraging of gedragingen moeten zijn gewaagd.

Voorts is niet elke belastingbesparing voldoende, doch zij dient aanmerkelijk te zijn. De wet wil dus de noodige ruimte laten voor plooibaarheid van fiseale zijde. Om groote plaatselijke verschillen te voorkomen, kan de machtiging, die de Minister vooraf moet geven, reguleerend werken. Wij achten het zelfs waarschijnlijk, dat zich in de practijk zekere normen zullen vormen. Zonder aan een bepaalde formule te denken, zal toch in ieder geval een rekensom moeten uitwijzen, of er belastingbesparing is en of zij, vergelijkenderwijze met de buiten N.V.-vorm te betalen belasting, aanmerkelijk is te noemen. Is voor een kleine zaak *f* 200 besparing op *f* 400 aanmerkelijk, niemand zal *f* 200 op *f* 10.000 als zoodanig willen betitelen.

Wij durven zelfs verwachten, dat voor kleine verschillen, al zijn die percentisch groot, de weg der R.H., die vrij moeizaam is, niet zal worden bewandeld. Wat gereserveerd wordt, blijft als een belofte voor de toekomst in de N.V. Dit is weliswaar ook voor grootere sommen zoo, maar dan begint de oogenblikkelijke nood van de schatkist een woord mede te spreken en komt het beeld aan de orde, dat wij een inspecteur in dit geval hoorden gebruiken, die er op wees, dat de Nederlandsche Leeuw niet genoeg op krachten kan blijven met een tegenwoordig klein rantsoen, alleen door het vooruitzicht over jaren groote brokken toegeworpen te krijgen.

Zou men de belastingbesparing, voor de vraag of zij aanmerkelijk is, dus kunnen binden aan een absoluut minimum, naast een percentische verhouding voor hoogere bedragen, zoo dient bovendien te worden vastgesteld, hoe men die besparing moet berekenen. Het schijnt ons uitgesloten, dat daarbij alleen zou zijn te letten op I.B. en V.B., rechtstreeks ten laste van aandeelhouders komende; ook de belasting, die zij via de N.V. hebben te dragen, moet naar onze meening in de calculatie worden verwerkt. Wij bedoelen hiermede niet slechts de jaarlijks terugkeerende D.T.B. over de uitdeelingen, doch ook de registratierechten bij oprichting en bij uitbreiding van het gestorte kapitaal. Dit laatste zal alsmede een reden kunnen zijn, om het eerste boekjaar eener N.V. nog meer welwillend te bezien dan verdere jaren.

De lezer zal opmerken, dat de wet in dit opzicht niet dan ruime begrippen bevat, zoodat de begrenzing aan de practijk is overgelaten. Wij meenen, dat dit de juiste methode is om een stof te regelen, die naar de omstandigheden van ieder geval sterk uiteenlopende aspecten kan hebben. Een starre formule, in de wet neergelegd, zou in bepaalde figuren sterk

deprimeerend, zelfs doodelijk werken. Het is bekend, dat reeds thans talrijke compromissen konden tot stand komen, waarbij naar een oplossing werd gestreefd, die vrijwel gelijk is aan die de wijzigingswet beoogt. Het groote voordeel van de nieuwe regeling ligt dan ook in den stok achter de deur, die voor de goedwillenden niet noodig was, maar voor de onwilligen als een noodlottig gemis werd gevoeld. Gevaar, dat de fiscale autoriteit met den verstrekten knuppel te strijdlustig zal gaan zwaaien, is uitgesloten, niet alleen door den eisch van aanmerkelijkheid der belastingbesparing, die de wet als voorwaarde stelt, doch ook door de noodige machtiging van den Minister, die overdreven fiscaliteit zal weren, en door de beslissingen van het Gerechtshof, dat alle zaken strikt objectief bekijkt.

Vrijwaring tegen R.H.

Het enkel voor aanwijsbare bedrijfsdoeleinden reserveeren van winst kan, volgens het ontwerp, geen aanleiding voor R.H. geven.

Ziehier een belangrijke beperking van de toepassingsmogelijkheden, die de elasticiteit der regeling buitengewoon vergroot. Als voorbeelden van reserves voor aanwijsbare bedrijfsdoeleinden noemt de M. v. T. vorming of vergrooing van reserves voor uitbreiding, reserves tot dekking van grootere kapitaalsbehoeften, welke het gevolg zullen zijn van een te voorziene prijsstijging, en reserves tot dekking van zekere verzekerbare doch niet verzekerde risico's, zooals brand-, molest- en arbeidsconflictenrisico's.

Wij achten deze beperking uitermate gewichtig en tevens in hooge mate gevaarlijk, zelfs zóó gevaarlijk, dat wij ons afvragen, of de regeling, met deze beperking, nog wel voldoende reden van bestaan heeft, m.a.w. of er voldoende practisch resultaat van blijft te verwachten. Wat toch is het geval? De N.V., die groote bedragen reserveert, zal als regel daarvoor wel doeleinden kunnen aanwijzen, die onder de genoemde omschrijving vallen. Heeft dispositie door aandeelhouders langs een omweg plaats — wat men in de wandeling verkapt dividend pleegt te noemen —, dan werd en wordt de belasting ook thans veelal reeds geheven. De rechtspraak over dit veelzijdige onderwerp wijst uit, dat de aantrekkelijkheid voor den aandeelhouder, om op deze wijze op belastingbesparing aan te sturen, gering moet zijn. Wij kunnen ons derhalve ertoe bepalen, de reserves te behandelen, die niet in het kleed van een verkapte uitdeeling de N.V. reeds hebben verlaten.

Blijft dus de reserve, die hare tegenwaarde vindt in reële activa en hiervoor zal de N.V. als motiveering zich kunnen beroepen op de bedoelde aanwijsbare bedrijfsdoeleinden. Het aanwijzen zal door de belanghebbende moeten geschieden, wat gelijk te stellen is met het bewijzen van de aanwezigheid der gestelde bedrijfsdoeleinden en de noodzakelijkheid om hiervoor te reserveeren. Expansie ligt ten slotte in het doel van elke onderneming, uitbreiding en vernieuwing van bedrijfsmiddelen is evenzeer een normaal verschijnsel. Het dunkt ons, dat het belanghebbende, gesteund door rapporten van accountants en andere deskundigen, dikwijls niet moeilijk en als regel mogelijk zal zijn, de noodige bedrijfsdoeleinden als positief bestaande te beredeneeren, niet slechts wanneer deze in waarheid gesteld worden, maar ook als zij uitsluitend of grootendeels tegenover een gevreesde fiscale actie worden opgebouwd. Er zal alliecht een tegenbewijs van den Fiscus worden gevorderd en een ontwikkeling in deze richting meenen wij practisch te moeten voorzien, vooral ook lettende op het voorschrift, in de wet gegeven, dat het Gerechtshof toepassing van R.H. alleen mag goedkeuren, indien aan dit rechtscollege overtuigend wordt

aangetoond, dat aan de voor die toepassing gestelde voorwaarden is voldaan. Het overtuigend aantoonen komt voor rekening van den Fiscus, wat impliceert het bewijzen, dat het beroep op reserveering wegens aanwijsbare bedrijfsdoeleinden van uitbreiding, kapitaalsvergrooing, enz., onjuist of voor een belangrijk deel onjuist is.

De vrijwarende beperking zal er zoo vaak toe leiden, dat een poging tot R.H. mislukt, of wel door den Fiscus zelfs niet wordt ondernomen, dat wij hierin een zoodanige handicap zien als gelijkstaat met een mislukking of een poover resultaat der wetswijziging. Men zou hier een moeder kunnen denken, die haar eigen kind uit overdreven bezorgdheid inslikt.

Toegegeven, zullen vele lezers zeggen; maar is die bezorgdheid dan niet volkomen gerechtvaardigd en is het niet vanzelfsprekend, dat de winst, die voor financiering van de vergrooing van het bedrijf, meerdere kapitaalbehoeften medebrennend, wordt benut, buiten belastingheffing blijve?

Ons antwoord is ontkennend en wij zullen ter illustratie een voorbeeld geven. A begon in 1932 een bedrijf onder firma, met f 10.000 kapitaal, een personeel van 4 personen en een klein fabriekje. In 5 jaar floreerde het bedrijf bijzonder; er werd een winst gemaakt van f 125.000, waarvan hij f 5000 per jaar verleeft, buiten zijn I.B., die over f 125.000 werd betaald en die wij op f 5000 per jaar zullen taxceeren. De overblijvende f 75.000 gebruikte hij om het bedrijf, dat inmiddels veel grooter personeel en ruimte vereischte, uit te breiden.

B verkeert in hetzelfde geval; alleen richtte hij in 1932 een N.V. op, waaruit hij f 6000 salaris trok, om zijn privé-uitgaven en belasting te kunnen bekostigen. D.T.B. is in het vijfjarig bestaan der N.V. nooit verschuldigd. Het geld is voor expansie in de N.V. gelaten, die dit geheel of bijna geheel heeft gebruikt om een grootere fabriek te bouwen, meer en betere machines te koopen, enz. Hij heeft hiervoor f 95.000 kunnen benutten, dus f 20.000 méér dan zijn collega A, doordien hij de belastingbesparing mede voor de expansie der zaak kon aanwenden.

1938 is nog gunstiger en levert f 100.000 winst op. A moet f 30.000 opnemen en kan f 70.000 voor expansie laten, terwijl B voor hetzelfde doel f 94.000 over heeft, dus weder f 24.000 belastinggeld, als wij hem met A vergelijken, meer in de zaak kan steken.

Wij stelden het voorbeeld, om onze bedoeling goed naar voren te doen komen, eenigszins drastisch, met verwaarloozing der V.B. Doch wij hopen duidelijk te hebben gemaakt, waarom ons antwoord op de opgeworpen vraag ontkennend moet zijn.

Men zal ons tegenwerpen, dat bij een dividend-declaratie van rond f 20.000 per jaar B geen expansie mogelijkheid zou overhouden. Daarom moeten wij er op wijzen, dat een dividend niet impliceert, dat het geld ook uit de N.V. moet gaan. Aandeelhouders kunnen in bonus-aandeelen, obligaties of crediteering worden voldaan en dan zal het eenige gevolg zijn, dat B de D.T.B. en I.B. in geld uit de N.V. behoeft te putten. De uitbreiding der zaken zal dus alleen worden beknot voor het deel, dat A zonder meer aan belasting moet betalen, vermeerderd met de D.T.B., voor B aan den N.V.-vorm verbonden. Maar men vergete niet, dat de reserveering in de N.V., met het oog op dit laatste, iets ruim kan worden geaccepteerd, in voege, dat B minder I.B. betaale dan A, doch met een D.T.B., gelijk aan het verschil.

Belanghebbenden, die met hunne raadgevers en den Fiscus dergelijke questies behandelden, herkennen in vorenomschreven figuur een regeling, die practisch in het verleden reeds zoovele malen werd getroffen. Zij hebben de rekensom nagegaan en geconstateerd, dat de Fiscus bij den N.V.-vorm nog

wel wat water in den wijn weet te doen en voorts voor de betaling der belastinggelden een medewerkend hart toont, zoodat de liquiditeit tevens een woordje mag medespreken. Men vond reeds het motief der „aanmerkelijke” belastingbesparing verdisconteerd en met de vastlegging van de belastinggelden in het bedrijf naar billijkheid — doch tijdelijk — rekening gehouden.

Wil het wetsontwerp tot een practisch resultaat voeren, dan hopen wij, dat de vrijwarende beperking aldus worde gewijzigd, dat de reserveeringen voor aanwijsbare bedrijfsdoeleinden niet ten volle, maar slechts voor een fractie, die b.v. op $\frac{2}{3}$ ware te bepalen, buiten schot blijven.

De rechtsgang der nieuwe R.H.

Machtiging van den Minister is voor den inspecteur noodig, alvorens hij R.H. mag toepassen. Zodoende worden de voorkomende gevallen aan een centraal oordeel onderworpen, dat, naar men kan verwachten, zich vooral in de practische richting zal oriënteren, met vermijding van de graue Theorie.

De reclame tegen deze R.H. is, evenals de vroeger reeds bekende, in te dienen bij het Gerechtshof te 's-Gravenhage. Deze keuze schijnt ons niet de beste, al lag zij in de lijn, toen het tegengaan van belastingbesparing in een wijziging der bestaande wet R.H. werd belichaamd. Men versta ons wel; de kunde en routine der Raadsheeren als jurist blijve buiten allen twijfel, maar heeft men voor deze materie niet meer speciaal den econoom of ontwikkelden koopman, begaafd met uitgebreide practische kennis, naast gezond verstand, van noode? Het betreft hier niet de beoordeeling van rechtshandelingen; aan de orde is de beoordeeling van de commerciële gedragslijn eener N.V. Wij zouden het dan ook hebben toegejuicht, als de beslissing, waarom het thans gaat, in handen ware gegeven van een der Raden van beroep voor de directe belastingen, die over groote ervaring in fiscale zaken beschikken en onder hunne leden vele krachten tellen, die commercieel doorkneed zijn.

De machtiging van den Minister zal volgens het ontwerp niet meer voor elk belastingjaar opnieuw behoeven te worden verleend. Gehandhaafd blijft de jaarlijksche mededeeling van den inspecteur aan den belanghebbende. Uiteraard kan de Minister, zoo daartoe aanleiding is, steeds den inspecteur opdragen, een mededeeling voor het vervolg niet meer te verzenden en derhalve R.H. buiten toepassing te laten.

Verdere consequenties.

Aandeelhouder B uit ons vroegere voorbeeld wordt, bij toepassing R.H., geacht voor I.B. 1939/40 een bedrijfswinst te hebben gemaakt van f 100.000, of het deel daarvan speciaal in 1938 verkregen. De N.V. declareerde geen dividend. Na mislukte procedure en een voordeelig jaar 1939, besluit B om die f 100.000 nu ook maar uit zijn N.V. vrij te maken. Maar nu wordt de N.V. over die f 100.000 D.T.B. schuldig en als op 10 Mei 1940 tot de uitdeeling wordt besloten, zou deze voor I.B. 1941/2 ingevolge art. 6 der Wet I.B. weder voor B belastbaar zijn. Dit kan natuurlijk onmogelijk de bedoeling zijn, maar de nieuwe regeling bevat geene bepaling, die B voor I.B. 1941/2 vrijstelling voor het in 1940 vastgestelde dividend geeft.

Een voorziening in deze omissie zal niet kunnen uitblijven, in voege, dat dezelfde winst niet dubbel in de I.B. worde getroffen. Daarbij dient uiteraard nieuwe winst, waarop weder R.H. wordt toegepast, in het oog te worden gehouden. Maakt de N.V. over boekjaar 1939 weder f 100.000 winst, die door

R.H. in I.B. 1940/1 wordt gebracht en evenzoo voor boekjaar 1940, vallende in I.B. 1941/2, zoo moet onderscheid worden gemaakt tussehen de nieuwe winsten en de oude. Alleen de oude, die reeds via R.H. in de I.B. werden betrokken, mogen na uitdeeling als dividend in de I.B. worden vrijgelaten. Zoolwel belanghebbende als de Fiscus zullen niet mogen nalaten, nauwkeurig aantekening te houden van de winst der N.V., die zonder dividend-uitdeeling reeds in de I.B. is belast, hetgeen zou kunnen geschieden door in de boekhouding een „Reserve, waarover door aandeelhouders reeds I.B. is betaald” te creëren.

Eenvoudiger ware, van de winst slechts een deel via R.H. in de I.B. te betrekken, doch dan ook voor hetzelfde bedrag D.T.B. van de N.V. te heffen, zoodat voor dit deel der winst fiscaal met den Fiscus is afgerekend. Latere verrekeningen, die, bij wisseling van aandeelhouders en andere omstandigheden, tot allerlei complicaties aanleiding zouden geven, zouden zodoende worden vermeden. Het is op deze wijze, dat thans reeds vele regelingen met goedwillende N.V.-bezitters werden getroffen.

Overgangsbepalingen.

R.H. volgens de wijzigingswet kan niet eerder plaats vinden dan voor de belastingjaren 1938/9 en volgende der I.B. In het algemeen zal 1938/9 corresponderen met boekjaar-kalenderjaar 1937 der N.V. Het boekjaar der N.V. zal als boekjaar van een aandeelhouder zijn te beschouwen, zoodat ook een boekjaar 1 Juli 1936—30 Juni 1937 tot R.H. voor I.B. 1938/9 kan voeren.

Naast de beperking, wat het belastingjaar voor I.B. betreft, is ook voor de N.V. een grens bepaald, waar R.H. kan aannemen. Buiten beschouwing blijft, voor de beantwoording der vraag, of R.H. mogelijk is, de door de N.V. vóór 1 Maart 1938 gevolgde gedragslijn. Wij leggen deze beperking aldus uit, dat R.H. voor I.B. volgens de nieuwe regeling is uitgesloten, indien de jaarstukken vóór 1 Maart 1938 zijn vastgesteld, zoodat boekjaar 1937, vastgesteld 28 Febr. 1938, ongemoeid wordt gelaten, evenals de reserveeringen in vroegere boekjaren; eerst voor boekjaar 1938 kan in dit geval, dus voor I.B. 1939/40, de nieuwe R.H. in het geweer worden geroepen. De N.V., die in de eerste 2 maanden van 1938 reeds over 1937 de jaarstukken opmaakte en deed vaststellen, heeft daardoor hare aandeelhouders voor I.B. 1938/9 veilig gesteld, wat overigens slechts bij weinige N.V.'s zal zijn geschied.

Duidelijkheidshalve willen wij onze beschouwingen niet be-sluiten dan na er nog speciaal op te hebben gewezen:

- 1°. dat wij alleen over de nieuwe mogelijkheid van R.H. spraken, waarnaast de sinds 1925 reeds bestaande oude R.H., volgens al. 1 van art. 1, onverkort blijft bestaan;
- 2°. dat wij de ter beurze genoteerde N.V.'s in onze voorbeelden onvermeld lieten, aannemende, dat voor open N.V.'s de toepassing van al. 2 van art. 1 slechts van theoretische waarde is. Hoewel deze niet uitdrukkelijk zijn uitgezonderd, is toepassing van R.H. op de honderden of duizenden onbekende aandeelhouders practisch onmogelijk.

V. S. OHMSTEDE.